

TÁJÉKOZTATÓ ÍRÁSBELI MAGÁNVÉGRENDELET KÉSZÍTÉSÉRŐL

Az örökgyó a halála esetére a vagyonáról vagy annak egy részéről végintézkedéssel szabadon végrendelezhet. Végrendelezni csak személyesen lehet

- közjegyző előtt tett közvégrendelettel,
- írásbeli magánvégrendelettel,
- kivételesen szóbeli végrendelettel, az életet fenyegető olyan rendkívüli helyzetben, amely írásbeli végrendelet tételét nem teszi lehetővé.

A Tájékoztató az írásbeli magánvégrendelet tételéhez kíván segítséget adni a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) irányadó öröklési jogi rendelkezéseinek vázlatos ismertetésével. Az írásbeli magánvégrendeletre vonatkozó tartalmi és formai követelmények megtartása-, a végrendelet érvényességének biztosítása érdekében - az esetleges jogszabályi változások lehetőségére is tekintettel - indokolt szakember közreműködését igénybe venni a végrendelezéshez.

- Írásbeli magánvégrendeletet olyan nyelven lehet érvényesen tenni, amelyet a végrendelező ért, és amelyen sajátkezűleg írt végrendelet esetén írni, más által írt végrendelet esetén olvasni tud.
- Az írásbeli magánvégrendeletet a végrendelező akár saját kézzel maga írhatja, akár mással írathatja.
- (A gépirás akkor sem számít saját írásnak, ha magától a végrendelezőtől származik. A gyorsírással vagy a közönséges írástól eltérő egyéb jel- vagy számjegyírással készült magánvégrendelet érvénytelen.)
- A végrendeletből ki kell tűnnie, hogy az a végrendelező végakarátát tartalmazza. Ez akkor állapítható meg, ha az örökgyó halála esetére szóló vagyoni rendelkezést tartalmaz, és külsőleg az örökgyótól származónak mutatkozik.

I./ Az írásbeli magánvégrendelet érvényességének formai követelményeit

Az írásbeli magánvégrendelet formai szempontból érvényes, ha készítésének ideje (keltezés) az okiratból kitűnik, továbbá ha a végrendelező azt

- a.) *sajátkezűleg írt végrendelet* esetén elejétől végéig maga írja és aláírja;
- b.) *más által írt végrendelet* esetén két tanú együttes jelenlétében aláírja, vagy ha azt már aláírta, az aláírást két tanú előtt, azok együttes jelenlétében a magáénak ismeri el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is - e minőségük feltüntetésével - aláírják; vagy
- c.) a *sajátkezűleg írt vagy más által írt végrendeletet* aláírja, és akár nyílt, akár zárt iratként a közjegyzőnél - végrendeletként feltüntetve - személyesen letétbe helyezi.

A több különálló lapból álló sajátkezűleg írt írásbeli magánvégrendelet akkor érvényes, ha minden lapját folyamatos sorszámozással látták el. A több különálló lapból álló más által írt írásbeli magánvégrendelet akkor érvényes, ha minden lapját folyamatos sorszámozással látták el, továbbá ha minden lapját a végrendelező és mindkét tanú aláírta.

A törvényi rendelkezéseket értelmezve:

a. / *A sajátkezűleg írt végrendelet* akkor érvényes, ha

- ha a végrendelező az elejétől a végéig a saját kézírásával, maga írja,
- olyan nyelven, amelyen ért és írni tud,
- a végrendeleten a keltének dátumát feltünteti, és
- aláírja, továbbá
- ha több különálló lapból áll a végrendelet, minden lapját folyamatos sorszámozással ellátja.

Ebben az esetben a végrendelet érvényességéhez tanúk igénybevétele nem kötelező.

b. / *A más által írt végrendelet* – ide értve a nem saját kézzel, hanem gépírással személyesen írt végrendeletet is – érvényességi feltétele, hogy a végrendelező a végakarátát olyan nyelven rögzítse, amelyen ért és olvasni tud,

- a végrendeleten a keltének dátumát feltüntetésre kerüljön,

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

- a végrendelező az okiratot aláírja,
- a végrendelező a végrendeletet két tanú együttes jelenlétben írja alá, vagy ha már aláírta, az aláírását két tanú előtt, azok együttes jelenlétében a magáénak ismerje el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is aláírják, ezen minőségük feltüntetésével, továbbá,
- ha több különálló lapból áll a végrendelet, minden lapját folyamatos sorszámozással lássák el, és minden lapját a végrendelező és mindkét tanú aláírja.
- A tanúknak a tanúsítás során az aláírásuk elhelyezésén túl, saját kezűleg, olvashatóan fel kell tüntetniük a nevüket, a lakóhelyüket, ennek hiányában a tartózkodási helyüket. (Ügyvédi okiratszerkesztés esetén a végrendelet ügyvédi ellenjegyzése a tanúk közreműködését nem váltja ki, vagyis ebben az esetben is szükséges a végrendeleti tanúk közreműködése. Az érvényességnek nem feltétele, hogy a tanúk a végrendelet tartalmát ismerjék, illetve tudjanak arról, hogy végrendelet tételénél működtek közre.

Mindezek csupán az érvényesség alapkövetelményei, tehát nem tilos, sőt ajánlott a formai alapkövetelményeken túl például feltüntetni a végrendelet keltezésének helyét. Az írásbeli magánvégrendelet tanúival szembeni követelmények:

Írásbeli magánvégrendelet tanúja nem lehet olyan személy, aki

- a végrendelező személyazonosságának tanúsítására nem képes;
- kiskorú, cselekvőképtelen nagykorú vagy cselekvőképességében részlegesen úgy korlátozott, hogy az kizárja tanúkénti közreműködését;
- írástudatlan.

Az írásbeli magánvégrendelet tanúja, a végrendelezésnél közreműködő személy vagy ezek hozzátartozója javára szóló juttatás érvénytelen, kivéve, ha a végrendeletnek ezt a részét az örökhagyó sajátkezűleg írta és aláírta.

A tanú vagy a hozzátartozója részére szóló juttatás akkor sem érvénytelen, ha a végrendelet megalkotásában az érintett tanún kívül még két tanú vett részt.

Közreműködőnek minősül a végrendelet megfogalmazója, szerkesztője, leírója és minden olyan személy, akinek tevékenysége a végrendelet tartalmának érdemi befolyásolására nyújt lehetőséget.

Jogi személynek rendelt juttatás esetén nem lehet tanú a jogi személy tagja, vezető tisztségviselője, képviselője, felügyelőbizottsági tagja és munkavállalója. Ilyen személy közreműködése a végrendelet megalkotásában a jogi személynek rendelt juttatást érvénytelenné teszi.

Amennyiben a végrendeletet a végrendelező megbízása alapján ügyvéd szerkeszti, lehetőség van arra, hogy a végrendelet elhelyezésre kerüljön a Magyar Ügyvédi Kamara Irattárába, ahol azt a Központi Végrendeleti Nyilvántartása bevezetik. A korábbi nyilvántartásba vétel nem akadályozza annak, hogy a végrendelező utóbb újabb végrendeletet alkosson. A nyilvántartásba vétel tényéről kizárólag az okiratot szerkesztő ügyvéd, a végrendelező ügyfél, illetve annak jogi képviselője, a hivatalból eljáró közjegyző, valamint a bíróság részére adható felvilágosítás. A lezárt borítékban lévő okiratot csak a hivatalból eljáró közjegyző vagy a bíróság megkeresésére köteles az Irattár megküldeni.

c. / A közjegyzőnél letett végrendelet az írásbeli magánvégrendelet harmadik formája, amely készülhet

- az a.) pontban írtak (sajátkezűleg írt végrendelet) és
- a b.) pontban írtak (más által írt végrendelet) szerint azzal, hogy a más által írt végrendeletnél nem szükséges a tanúk közreműködése, vagyis nem elvárás, hogy a végrendeletet a végrendelező tanúk előtt írja alá, illetőleg az aláírását utóbb a tanúk előtt a magáénak ismerje el.

Az érvényességhez az szükséges, hogy a végrendelező a - kiválasztott forma szerint elkészített – végrendeletet a közjegyzőnél személyesen letétbe helyezze. A hangsúly a személyességen van, mert a végrendeletet a végrendelezőnek - akár nyíltan, akár zárt borítékban adja át a közjegyzőnek - azzal a kijelentéssel kell átadnia, hogy az okirat az ő végrendeletét tartalmazza. A letétről a közjegyző jegyzőkönyvet készít, továbbá kérésre, a végrendelezés tényét bejegyzzi a Végrendeletek Országos Nyilvántartásába.

Az örökhatály szemponyjából lényegtelen, hogy végrendeletét a Magyar Ügyvédi Kamara vagy a Magyar Országos Közjegyzői Kamara tartja nyilván: A célja mindkettőnek az, hogy az örökhatály halálát követően a hagyatéki eljárás során biztosan előkerüljön a végrendelet.

II. / Az írásbeli magánvégrendelet tartalma

A végrendelezési szabadság elvéből következően az örökhagyó a végrendelete tartalmát szabadon határozza meg. Ez a szabadság jut kifejezésre abban, hogy az örökhagyó szabadon dönt a hagyatékában részesíteni kívánt személyek köréről. Az örökösnevezés tehát fontos tartalmi eleme a végrendeletnek. Az örökös bárki - ember, jogi személy (végső esetben az állam), de jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság is - lehet. Az örökhagyó a végrendeletében egész vagyonáról vagy annak egy részéről is rendelkezhet. A végrendelettel nem érintett vagyon tekintetében a törvényes öröklés rendje érvényesül.

A végrendeletben tehát halálunk esetére a vagyonunkról kell rendelkezni: Vagyon alatt elsősorban a tulajdonunkban álló ingatlanra, ingó vagyonunkra (pl: autó, festmény), készpénzben, bankszámlán, vagy értékpapír formájában tartott pénzünkre kell gondolni.

Végrendeletünkben mi magunk döntünk arról, hogy halálunkat követően milyen vagyonunkat ki kapja. Ennek azonban az egyik törvényi korlátja az ún. "kötelesrész". A főszabály az, hogy a végrendeletünkben legalább annyit kell juttatnunk a kötelesrészre jogosultnak, mint amennyit a törvény előír. A Ptk. úgy rendelkezik, hogy kötelesrész jár az örökhagyó leszármazójának, házastársának és szülőjének, ha végrendelet hiányában, a törvényes öröklés szabályai szerint örökölné. A kötelesrész alapja a hagyaték tiszta értéke, annak mértéke pedig annak harmada, mint ami neki – a kötelesrész alapja szerint számítva – mint törvényes örökösnek jutna.

Ajánlott a végrendeletből több azonos példányt készíteni és azokat az örökösöknek odaadni, továbbá elmondani azt, hogy otthon hol található a végrendelet annak érdekében, hogy később, a hagyatéki eljárás során mindenképpen előkerüljön és érvényesüljön a végakaratumk.